

नारीशक्तीची डिजिटल भरारी; प्रगतीची नवी व्याख्या

पूर्वी डिजिटल साक्षरता मोठ्या शहरांपर्यंतच मर्यादित होती, मात्र तिची व्याप्ती कमी होती आणि ग्रामीण महिलांसाठी तर तंत्रज्ञान नावाची एखादी गोष्टच अस्तित्वात नव्हती. मात्र डिजिटल इंडिया मिशनअंतर्गत सुरू केलेल्या नियोजनबद्ध प्रयत्नांमुळे हे चित्र पूर्णपणे बदलले आहे. विशेषतः २०१७ मध्ये प्रधानमंत्री ग्रामीण डिजिटल साक्षरता अभियान या योजनेने कोट्यवधी ग्रामीण महिलांना डिजिटल स्वरूपात सक्षम केले आहे. आता त्या स्मार्टफोन, इंटरनेट आणि डिजिटल साधनांच्या माध्यमातून सरकारी योजना, बँकिंग सेवा, टेलिमेडिसिन आणि इतर सुविधांचा थेट लाभ घेत आहेत. या अभियानांतर्गत ६ कोटींहून अधिक लोकांना प्रशिक्षित करण्यात आले आहे,

२०१४ मध्ये सुरू झालेली प्रधानमंत्री जन धन योजना, जी जनधन, आधार, मोबाईल यांच्या त्रिसूत्री सोबत मिळून जगातील सर्वात मोठा आर्थिक सम िवेशन कार्यक्रम बनली आहे. तिने भारतात आर्थिक सक्षमीकरणाची नवी गाथा लिहिली आहे. पूर्वी जिथे कोट्यवधी महिलांकडे बँक खाती सुद्धा नव्हती आणि सरकारी लाभाचे पैसे मध्यस्थांच्या हातात जात होते, तिथे आता जनधन, आधार आणि मोबाईलच्या त्रिसूत्रीने आर्थिक समावेशनाला एक नवी दिशा दिली आहे. या डिजिटल क्रांतीमुळे महिला थेट लाभ हस्तांतरण प्रक्रियेद्वारे थेट त्यांच्या बँक खात्यांमध्ये सरकारी योजनांचा लाभ मिळवत आहे.

तंत्रज्ञान-आधारित मंचांनी शिक्षण आणि रोजगाराच्या क्षेत्रात महत्त्वाचे बदल घडवले आहेत. स्किल इंडिया मि शन आणि ई-स्किल इंडियासारख्या कार्यक्रमांमुळे लाखो मुलींना आणि महिलांना आता त्यांच्या मोबाईलवर प्रशिक्षण मिळत आहे. यामुळे त्या उत्तम कौशल्ये शिकून स्वावलंबी बनत आहेत आणि रोजगाराच्या नवीन संधी प्राप्त करू शकत आहेत. हा बदल पूर्वीची मर्यादित संसाधने आणि पोहोच यापेक्षा खूपच जास्त व्यापक आणि सशक्त आहे. डइअथअच आणि उखडकअ सारख्या पोर्टल्सनी महिलांना शिक्षणाशी जोडण्याचे म हत्त्वाचे कार्य केले आहे, विशेषतः कोरोना महामारीच्या काळात जेव्हा संपूर्ण जग थांबल्यासारखे झाले होते. आता महिला आणि बाल विकास मंत्रालय आणि कौशल्य विकास मंत्रालय यांच्या संयुक्त उपक्रमांतर्गत १९ राज्यांमधील २७ जिल्ह्यांमध्ये किशोरवयीन मुलींना डिजिटल साक्षरतेसोबतच रोजगारभिमुख प्रशिक्षण दिले जात आहे.

एक काळ होता, ज्यावेळी महिलांचे लहान व्यवसाय घराच्या चार भिंतींपुरतेच मर्यादित होते आणि बाजारापर्यंत पोहोचणे हे एक मोठे आव्हान होते. पण, गेल्या काही वर्षांत महिलाप्रणीत स्टार्टअप्स आणि लघू उद्योगांच्या संख्येत प्रचंड वाढ झाली आहे. सोशल मीडिया, डिजिटल मार्केटिंग आणि ऑनलाइन पेमेंट प्रणालीने त्यांना एक उद्योजक म्हणून पुढे जाण्याचा आणि स्वतःचा ब्रँड तयार करण्याचा आत्मविश्वास दिला आहे.

POSHAN ट्रॅकर, RCH पोर्टल आणि eSanjeevani यांसारख्या डिजिटल साधनांनी माता आणि मुलांशी संबंधित आरोग्य सेवांच्या देखरेखीला अत्यंत सोपे आणि प्रभावी बनवले आहे. आता अंगणवाडी सेविका आणि आशा भगिनी मोबाईल ॲप्सच्या मदतीने लाभार्थींची देखरेख, अहवाल देणे आणि सेवा वितरणाचे काम सहजपणे करू शकत आहेत. मोदी सरकारने ERSS-112, पॅनिक बटण आणि महिला सुरक्षा ॲप्स यांसारख्या प्रभावी उपायांची अंमलबजावणी केली आहे, ज्यामुळे आता महिला सार्वजनिक ठिकाणी स्वतःला पूर्वीपेक्षा अधिक सुरक्षित मानत आहेत.

विज्ञान, तंत्रज्ञान, अभियांत्रिकी आणि गणित याम ध्ये महिलांची भागीदारी विज्ञान, तंत्रज्ञान, अभियांत्रिकी आणि गणित यांसारख्या क्षेत्रांमध्ये मुलींचा सहभाग एकेकाळी मर्यादित मानला जात होता, पण आता परिस्थिती वेगाने बदलत आहे. विज्ञान ज्योती आणि थ्रखडए-घखठअछ योजनांसारखे उपक्रम विद्यार्थिनींना STEM क्षेत्रांमध्ये आगेकूच करण्यासाठी प्रेरित करत आहेत. भारतीय महिला आता अंतराळ संशोधन, कृत्रिम प्रज्ञा आणि जैवतंत्रज्ञानासारख्या क्षेत्रांमध्ये अग्रगण्य भूमिका बजावत आहेत.

पंतप्रधान मोदींच्या नेतृत्वाखाली गेल्या ११ वर्षांत, डिजिटल तंत्रज्ञानाने महिलांच्या जीवनात अभूतपूर्व क्रांती घडवून आणली आहे. २०१४ पासून आतापर्यंत, सर्वसमावेशक धोरणे, सुनियोजित प्रशिक्षण आणि तंत्रज्ञानाच्या सुलभतेमुळे लाखो महिलांना आत्म निर्भरतेच्या मार्गावर आणले आहे. अमृत काळाच्या दिशेने वाटचाल करणाऱ्या भारतात, हे परिवर्तन म हिलांना केवळ विकासातील भागीदारच नव्हे, तर या विकास यात्रेच्या नेत्या बनवत आहे. एक डिजिटली सक्षम महिला आज केवळ लाभार्थी नाही, तर विकसित भारताची निर्माती आहे.

२०१४ मध्ये, ज्यावेळी पंतप्रधान नरेंद्र मोदींच्या नेतृत्वाखाली देशात एका निर्णायक बदलाची सुक्वात झाली, तेव्हापासून भारताने डिजिटल प्रगतीची एक नवीन दिशा निश्चित केली. या ११ वर्षांत 'डिजिटल इंडिया मिशन' सारख्या लोक-केंद्रित मोहिमांनी कोट्यवधी नागरिकांच्या जीवनावर प्रभाव टाकला आहे.

विशेषतः महिलांसाठी हे परिवर्तन आत्मनिर्भरता, सक्षमीकरण आणि सन्माननाच्या दिशेने एक ऐतिहासिक पाऊल उरले आहे. आजच्या २१व्या शतकात तंत्रज्ञान केवळ प्रशासन आणि अर्थव्यवस्थेमध्येच नाही, तर सामाजिक रचनेतही बदल घडवत आहे आणि या बदलाचे सर्वात सशक्त उदाहरण म्हणजे त्या महिला आहे. ज्या डिजिटल युगात नवीन संधींसह नवी भरारी घेत आहे.

शक्तिपीठ महामार्गास शेतकऱ्यांचा विरोध का... तुम्ही आम्ही गप्प का ?

नागपूर ते गोवा हा शक्तिपीठ महामार्ग करण्याचे सरकारने आयोजिले आहे. या महामार्गाला शेतकऱ्यांचा विरोध का? याची स्पष्टता होणे आवश्यक आहे. महामार्गासाठी कवडीमोल दराने शेतकऱ्यांच्या जमिनी घेतात हा मुद्दा गौण आहे. सध्याच्या कायद्यानुसार महामार्ग किंवा रेल्वे मार्ग करण्यासाठी तसेच धरणांसाठी जमिनी घेताना कायद्यानुसार नुकसान भरपाई दिली जाते किंवा पुनर्वसन केले जाते. याविषयी वाद असण्याचे काही कारण नाही.

१) नागपूर ते रत्नागिरी हा महामार्ग झाला तेव्हा शेतकऱ्यांनी विरोध केला नाही. काही ठिकाणी शेतीचा मोबदला देण्याविषयी वाद होते ते त्या त्या ठिकाणी तेवढे संपले. २) महाराष्ट्रात कोणताही महामार्ग करण्यासाठी शेतकऱ्यांचा विरोध नाही. ३) सोलापूर – पुणे महामार्ग करण्यात आला त्याला विरोध केला नाही. ४) आत्ता पुणे ते छत्रपती संभाजी नगर महामार्ग करण्यात येणार आहे. त्याला विरोध झाला नाही. ५) समृद्धी महामार्गासाठी शेतकऱ्यांनी विरोध केला नाही. ६) पुणे नाशिक चार पदरी रस्ता गेले कित्येक वर्षे करीत आहेत. त्याला शेतकऱ्यांनी विरोध केला नाही. ७) पुणे बेंगलोर ग्रीन कॉरिडॉर म्हणून नवा रस्ता करणार आहेत त्याला शेतकऱ्यांचा विरोध नाही ८) मुंबई गोवा महामार्ग क्रमांक १७ केला जात आहे त्याला कुठे शेतकऱ्यांनी विरोध केला आहे. शक्तिपीठ महामार्गाला विरोध याच्यासाठी आहे की नागपूर ते कोल्हापूरपर्यंत एक महामार्ग झाला असताना याच महामार्गाला समांतर असा दुसरा महामार्ग करण्याची गरज आहे का? एवढाच प्रश्न आहे आणि या महामार्गासाठी ८६ हजार कोटी रुपये खर्च केल्यानंतर ते पैसे पुढील ५० वर्ष लोकांनी भरायचे आहेत. वास्तविक हा प्रश्न शेतकऱ्यांचा नाहीच. शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनीचा मोबदला मिळणार आहे. तो घेऊन ते रिकामे होऊ शकतात. पण खरंतर लोकांच्यावर ८६ हजार कोटीचा व्याजासह भुर्दंडदंड बसविला

जाणार आहे. ज्या मार्गावरून लोक ये जा करणार आहेत. त्या मार्गावर जाण्यासाठी किंवा त्या जिल्ह्यामध्ये जाण्यासाठी नागपूर रत्नागिरी महामार्ग आहे. कोल्हापूर ते रत्नागिरीला जाता येऊ शकतं आणि कोल्हापूर वरून गोव्याला जाण्यासाठी अनेक मार्ग आहेत त्यामुळे या महामार्गाची गरज नसताना करण्याचा अट्टाहास कशासाठी...? तो पूर्ण झाल्यानंतर जवळपास दहापट किंबहुना कायमचा परतावा टोलरूपी कर लोकांना द्यावा लागणार आहे. लोकांच्या डोक्यावर ८६ हजार कोटी रुपये कायमचे ओझे कशासाठी ठेवता? कारण ज्या शक्तिपीठांसाठी हा महामार्ग केला जात आहे. त्या मार्गावर त्या शक्तिपीठांना

जाण्यासाठी आत्ता रस्ते आहेत. कुठेही अडचण नाही. ही बाजू का समजून घेतली जात नाही. शक्तिपीठ महापार्गाचा सर्वात मोठा फटका कृष्णा खोऱ्यातील सर्व नद्यांच्यावर बांधण्यात येणारे पूल आणि रस्ते याच्यामुळे तासगाव, पलूस, मिरज, वाळवा, शिराळा, शिरोळ, हातकणंगले. पन्हाळा, करवीर, कागल, भुदरगाड, राधानगरी आणि बेळगाव जिल्ह्यातील चिकोडी आणि निपाणीया सर्व तालुक्यांमध्ये महापुराचा धोका वाढणार आहे. या भागातील शेती महाराष्ट्रातील साखर कारखानदारी आणि दुग्ध व्यवसायावर अवलंबून आहे त्यामुळे या तालुक्यांचा संबंध महाराष्ट्राशीच आहे. सांगली, इचलकरंजी, कुरंदवाड, कागल आणि कोल्हापूर आदी शहरांना आता महापुराचा तडाखा बसतोच. ही सर्व शहरे या रस्त्याच्यामुळे पूर्णता धोक्यात येतील. कारण हा मार्ग पन्हाळेपासून कृष्णा नदीवरून जाणार आहे.

स्वामी विवेकानंद जगाच्या पाटीवरील तेजस्वी युगपुरुष

स्वामी विवेकानंद पुण्यतिथी
स्वामी विवेकानंद यांचा जन्म १२ जानेवारी १८६३ रोजी कोलकाता येथे झाला.स्वामी विवेकानंद यांची आवड आणि अभ्यास प्रगल्भ होता.त्यांना संगीत, साहित्य आणि तत्वज्ञान यात विशेष रस होता.याव्यतीरीक्त पोहणे, घोडेस्वारी व कुस्ती हे त्यांचे आवडते छंद होते. वयाच्या २५ व्या वर्षी स्वामीजींनी वेद,पुराण, बायबल, कुराण,धम्मपद,तनाख, गुरू ग्रंथ साहिब, दास कॅपिटल, भांडवलशाही, अर्थशास्त्र, राज्यशास्त्र या सर्वच विचारधारा अवगत केलेल्या होत्या.म्हणजे त्यांना इतर सर्व ज्ञान तर होतेच परंतु जगातील संपूर्ण धर्मांचा अभ्यास त्यांनी अवगत केलेला होता.यावरून असे वाटते की स्वामी विवेकानंदांना संपूर्ण ब्रम्हांडाचे ज्ञान असल्याचे दिसूत येते. याला दैवी शक्तीच म्हणावे लागेल.कालांतराने रामकृष्ण परमहंस यांच्या आश्रयाला गेले व रामकृष्ण परमहंस यांच्या रहस्यमय व्यक्तीतत्वाने ते अत्यंत प्रभावीत झाले आणि त्यांचे संपूर्ण जीवन बदलले.स्वामींनी १८८१ मध्ये रामकृष्ण परमहंस यांना आपले गुरू केले.१८८६ मध्ये रामकृष्ण परमहंस यांच्या मृत्यूनंतर स्वामी विवेकानंदांच्या कार्याला एक नवीन वळण आले.वयाच्या २५ व्या वर्षी त्यांनी भगवे वस्त्र धारण केले व संपूर्ण भारतभर पायी प्रवास सुरू केला.देशातील गरीबी आणि सामाजिक दुष्टांची अवस्था पाहून त्यांची मनस्थिती दुःखावली गेली.काही दिवसांतच शिकागो येथे जगातील धर्म परिषद होणार असल्याची माहिती मिळाली.११ सप्टेंबर १८९३ ला शिकागो येथे जगातील धर्म परिषद भरली.भारताचे प्रतिनिधी म्हणून स्वामी विवेकानंद तेथे पोहोचले.तिथे अनेकांनी खूप प्रयत्न केले की स्वामी विवेकानंद यांना बोलायला वेळ

मिळून नये.परंतु एका अमेरिकन प्राध्यापकाच्या प्रयत्नाने त्यांना बोलायला थोडा वेळ मिळाला. त्यांनी जागतिक धर्म परिषदेतील धर्म संसदेतील भाषणाची सुरुवात ‘बंधु व भगिनी’असे करून केली. यानंतर त्यांच्या भाषणाचे विचार ऐकून संपूर्ण धर्म परिषद स्तब्ध झाली व टाळ्यांचा कडकडाट झाला
जनुकाय आकाशवाणी झाली की काय! आणि स्वामी विवेकानंद जगप्रसिद्ध झाले व त्यांचे अमेरिकेत जोरदार स्वागत झाले. युगानुयुगे आपल्या तेजस्वी विचारांची ज्योत संपूर्ण जगात सकारात्मक व शांती प्रदान करणारी रहावी या उद्देशाने स्वामी विवेकानंद यांनी आपले कार्य पुढे सुरूच ठेवले. एकतेचा संदेश जगाला देऊन सर्व मानवजातीला बंधुतेचा, मानवतेचा संदेश देणारे व सुखशांती निर्माण करणारे कार्य स्वामी विवेकानंद

पुढे दानोळीला जात असताना वारणा नदीवरून जाणार आहे. त्याच्यापुढे रुकडी जवळून पंचगंगा नदीवरून जाणार आहे. कागल तालुक्यात दूधगंगा आणि वेदगंगा नदीवरून जाणार आहे. भुदरगाड तालुक्यात पुन्हा तो वेदगंगा नदीवरून जाईल. या सर्व नद्यांच्या वरून जाताना किमान १५ ते २० फुट रस्त्याची भर पडेल आणि हा सर्व परिसर महापूर प्रवण क्षेत्र म्हणून आज धोक्यात आहे. या रस्त्याच्या बाजूने असलेली शेती पाणी साचून खराब होणार आहे.

जर हा महामार्ग करायचाच असेल तर सरकारने टोलमुक्त किंवा टोल न लावता हा रस्ता करून दाखवावा. या रस्त्यासाठी एक रुपयाही टोल घेणार नाही हे जाहीर करावे. महापूर क्षेत्रांमध्ये हा रस्ता पिलर पूल वरून बांधावा. नागपूर ते कोल्हापूरपर्यंत उत्तम महामार्ग झालेला आहे. सांगली जिल्ह्यातील अंकली ते कोल्हापूर जिल्ह्यातील चोकाक इतकाच रस्ता करायचा बाकी आहे. हा रस्ता करावा आणि या रस्त्यावरून नागपूरहून येणाऱ्या लोकांना कोल्हापूर मार्ग गोव्याकडे जाण्यासाठी चार-पाच मार्गाने जाता येते. कोकणात उतरल्याबरोबर मुंबई – गोवा महामार्ग तयार झालेला आहे. त्यावरून पुढे जाता येते. हा शक्तिपीठ महामार्ग गरज नसताना ८६ हजार कोटी रुपये खर्च करून लोकांच्यावर कर्ज का लादत आहात.? कारण याचा जो खर्च होईल आणि वाढेल, जे व्याज होईल ते सर्व लोकांनी द्यायचे आहे. लोकांच्यावर कर्ज किंवा बोजा टाकण्याचा अधिकार तुम्हाला कोणी दिला? तो बोजा आम्ही सहन करणार नाही असे म्हणण्याचा अधिकार लोकांना नाही का?
पर्याय –
महाराष्ट्र जलसिंचन महामंडळ स्थापन करा आणि ८६ हजार कोटी रुपये त्याला उपलब्ध करून देऊन पश्चिम घाटामध्ये (सह्याद्री पर्वत रांगा) जी धरणे आहेत. त्यामध्ये भरपूर पाणी शिळक राहते. ते सर्व पाणी मराठवाड्याला घेऊन जा. ८६ हजार कोटी रुपये उभे करून विदर्भातील १३१ जलसिंचन प्रकल्प अर्धवट अवस्थेत आहेत. किंबहुना काही जलसिंचन प्रकल्पाची कामे सुरू पण झालेली नाहीत. ती तातडीने पाच वर्षात पूर्ण करा. ती पूर्ण केली तर विदर्भातील १४

लाख हेक्टर जमीन ओलिताखाली येणार आहे. इतकी जमीन जर ओलिताखाली आली, तर संपूर्ण देशाला कापड पुरवण्याचं काम विदर्भ करू शकेल. इतक्या मोठ्या प्रमाणात विदर्भात कापूस उत्पादन होईल. त्या कापसावर प्रक्रिया करणारे उद्योग धंदे विदर्भात उभे करा. विदर्भाला स्वतंत्र राज्याचा दर्जा द्या अशी काही चांगली काम करण्यासाठी पाऊले उचला. लोकांच्यावर बोजा टाकून राज्यकारभार करणारे कसले राज्यकर्ते...? लोकांच्यावर बोजा टाकण्याऐवजी लोकांचे उत्पन्न वाढेल आणि राज्याचा कर वाढेल, राज्याचे दरडोई उत्पन्न वाढेल, याच्यासाठी गुंतवणूक करा. खरे तर हा प्रश्न शेतकऱ्यांचा नाहीच हा तुम्हा आम्हा सर्व लोकांचा आहे कारण आपल्या गाड्या धावणार आहेत आणि आपल्याकडून पैसे वसूल करणार आहेत शेतकऱ्यांना त्यांच्या शेतीचा मोबदला मिळाला तर त्यांचा प्रश्न मिटला उलट आपण या विरुद्ध लढले पाहिजे पण आपण शहरी लोक विकासाच्या गप्पा मारत बसलेलो आहोत याला विकास म्हणत नाहीत याला विनाश म्हणतात.

वारणा नदीवर चांदोली येथे ११०० कोटी रुपये खर्च करून बांधलेले धरण..! त्या धरणाच्या पाण्यावर आज दहा हजार कोटीचे शेती उत्पादन होते आहे. एक वेळ गुंतवणूक (वन टाइम इन्वेस्टमेंट) अकराशे कोटी रुपये केल्यानंतर दरवर्षी दहा हजार कोटी रुपयांचे उत्पादन वाढले आहे. जरा अर्थशास्त्राचा विचार करून राज्यकारभार करावा. अशा राज्यकर्त्यांना आपण निवडून दिलेले असल्यामुळे आपणास हे भोगावे लागते आहे ही चूक खरंतर जनतेचीच आहे.

या कामाचे कंत्राट कोणातरी केंद्रातल्या मोठ्या मंड्याच्या नातेवाईकाला द्यायचे आहे अशी एक कुजबुज ऐकायला मिळते अजून कंत्राट निघालेले नसल्यामुळे नावे समजत नाहीत पण कोणीतरी मंत्री आणि त्याचा मुलगा असल्याचे समजते.

– **वसंत भोसले**
ज्येष्ठ संपादक
कोल्हापूर / सांगली.

यांनी केले.त्यांनी जगाचा इतिहास आणि पाश्चात तत्वज्ञानांचा अभ्यास महाविद्यालयीन जीवनातच केला. अनेक धर्मांच्या तात्विक अभ्यासामुळे त्यांनी अमेरिकेतील शिकागो येथे भरलेल्या सर्वधर्म परिषदेत हिंदू धर्माचे प्रतिनिधित्व त्यांनी केले. ११ सप्टेंबर १८९३ या दिवशीच्या त्यांच्या भाषणाने संपूर्ण सभा प्रभावित झाली व १७ दिवसाच्या या परिषदेत हिंदुस्थानातील प्रभाव दिसून आला. मुलांचा सर्वांगीण विकास व त्यांच्या कौशल्यांचा विकास व्हावा, मुले आत्मनिर्भर व्हावी असे त्यांचे स्पष्ट मत होते. त्यांच्या या शैक्षणिक विचारांची प्रासंगिकता आजच्या युवा पिढींनी अवगत करायला हवी. मूलांचा शारीरिक, मानसिक आणि अध्यात्मि क विकास होऊन मन,बुद्धी विकसित करणारे, स्वावलंबी, चारित्र्यसंपन्न ओळख निर्माण करणारे शिक्षण असावे असे त्यांचे मत होते. भारताच्या आध्यात्मिक संस्कृतीबद्दल गाड अभिमान असला, तरी त्यात शिरलेल्या अनिष्ट रूढी, परंपरा, जातीभेद यांसारख्या हीन गोष्टींवर त्यांनी भाषणांतून कडाडून हल्ला चढवला. निराकार समाधीत मन रहाण्याची स्वतःची स्वाभाविक प्रवृत्ती बाजूला सारून त्यांनी सर्वसामान्य लोकांच्या सुखदुःखाचा योग्य पातळीवरही विचार केला आणि त्यांच्यासाठी झटले व सर्वस्वाचे समर्पण म्हणजेच खरा संन्यास’ हे वचन सार्थ केले. स्वामी विवेकानंद हे सर्व तरुणांचे आजही प्रेरणास्थान आहेत. अशा या महान तत्त्वज्ञानी महापुरुषाला माझा सलाम.आज देशात आपल्याला जी काही एकता आणि बंधुता दिसून येत आहे त्याचे संपूर्ण श्रेय स्वामी विवेकानंदांना जाते.१८९९ साली स्वामीजींनी पुन्हा पश्चिमेकडे प्रवेश केला आणि भारतीय संस्कृतीचा, अध्यात्म ाचा संदेश प्रसारित केला.अशाप्रकारे परदेशातही

त्यांनी भारताची भूमिका मांडण्याचे काम त्यांनी केले.असा तेजस्वी महापुरुष भारत भुमिला लाभला हे भारतीयांचे अहोभाग्यच आहे.आजही आपला देश स्वामी विवेकानंदांच्या विचारधारेवर चालतो ही भारतीयांसाठी स्वाभिमानाची बाब आहे. परंतु अचानक ४ जुलै १९०२ ला ३९ व्या वर्षी स्वामींची प्राणज्योत मालवली व भारतासह जगातील अनेक राष्ट्रंना धक्का बसला.कारण स्वामी अल्प वयात आपल्याला सोडून गेले आणि ज्ञानाची तेजस्वी जोत मावळली.अशा महापुरुषांनी पुन्हा–पुन्हा जन्म घ्यावा असे आज सर्वांनाच वाटते.त्याम ुळे आजही स्वामीजींची आस्था सर्वांच्या हृदयात घर करून आहे.मी संपूर्ण भारतवासीयांना विनंती करतो की स्वामी विवेकानंदांचे विचार अवश्य अवगत करावे. आपणा सर्वांचाच मार्ग सुखरूप व मोकळा होईल.जोपर्यंत सूर्य,चंद्र,तारे,आकाश–पाताळ,ग्रह–तारे आहेत तोपर्यंत स्वामीजींचे विचार सर्वांच्याच हृदयात राहिल.

स्वामी विवेकानंद यांच्या पुण्यतिथी निमित्त सरकारने, सामाजिक संघटना, शाळा–महाविद्यायासह संपूर्ण युवावर्गांनी आजच्या दिवशी वृक्षलागवड केली पाहिजे.यामुळे गुरांना चारा व संपूर्ण मानव जातीला आणि प्राणीमात्रांना शुद्ध हवा व ऑक्सिजन मिळण्यास मोठी मदत होईल.यामुळे अनेकांचे प्राण आपल्याला वाचविता येईल व प्रत्येक झाडाच्या पानात, फुलात,फळात व जळाम ुळात आपल्याला स्वामींचे दर्शन अवश्य होईल.

स्वामीच्या पुण्यतिथी निमित्त कोटी कोटी प्रणाम.

जय हिंद!

– **रमेश कृष्णराव लांजेवार**
(स्वतंत्र पत्रकार)
मो.नं.९९२१६९०७७९, नागपूर

दिलेले वीज दर सर्वसामान्यांना परवडणारे नसल्याने यात बदल करून १ ते ३०० पर्यंत युनिट वीज वापरणाऱ्या ग्राहकांना ५.७४ प्रति युनिट दर लावावा जेणेकरून याचा फायदा गरीब व सर्वसामान्यांना सहज होईल.कारण वाढती महागाई, वीजेचे खिल,घर टॅक्स,पाणी बील,औषधोपचाराचा खर्च इत्यादी अनेक बाबी अल्पशा उत्पन्नात पुर्ण होवू शकत नाही त्यामुळे आपली स्वतःची वीज निर्मिती असल्याने यात गरीब व सर्वसामान्यांना कशा पद्धतीने लाभ देता येईल यावर सरकारने,म हावितरणने व महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने गांभीर्याने विचार करावा व ग्राहकांना दिलासा द्यावा हीच अपेक्षा.

– **रमेश कृष्णराव लांजेवार**

१ ते १०० पर्यंत युनिटचे दर ५.७४ लावले

आहेत ते दर १ ते ३०० युनिट पर्यंत लावायला पाहिजे होते तेव्हा ग्राहकांना दिलासा मिळेल.

कारण साधारणतः १०० युनिटच्या वर

सर्वांचाच वापर होतो. करीता वीज दरात

ग्राहकांना सरसकट दिलासा हा दिखावा

असुन महावितरणने व महाराष्ट्र विद्युत नियामक

आयोगाने दिलेला मोठा शॉक आहे.महाराष्ट्र

राज्य विद्युत निर्मितीच्या बाबतीत अच्चल

आहे.परंतु इतर राज्यांच्या बरोबरीचा विचार

केला तर वीज दर इतर राज्यांच्या तुलनेत

महाराष्ट्रातील दर जास्त व महागडे आहे ही

वीज निर्मिती करणाऱ्या राज्याच्या दृष्टीकोनातून

चिंताजनक बाब म्हणावी लागेल.त्यामुळे

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने आखुण

वीज दर स्वस्त नसुन शॉक आहे

राज्यातील वीज ग्राहकांसाठी वीज दर उरविण्यासाठी महावितरणने दाखल केलेल्या याचिकेवर महाराष्ट्र नियामक आयोगाने निर्णय दिला असून घरगुती–औद्योगिक अशा सर्व ग्राहकांच्या वीजदरात आगामी पाचही वर्षात कपात करण्याचा आदेश दिला आहे. स्मार्ट मीटर असलेल्या घरगुती ग्राहकांना दिवसा वीज वापरासाठी १० टक्के अतिरिक्त टीओडी सवलत आणि सौर ऊर्जा निर्मिती करणाऱ्या घरगुती ग्राहकांना प्रोत्साहन याचे स्वागतच.गरीब व सर्वसामान्य ग्राहक घरगुती युनिटचा वापर साधारणतः १०० ते ३०० युनिट पर्यंत होतोच आणि सरकारने ग्राहकांना फक्त १ ते १०० युनिट पर्यंत ५.७४ प्रति युनिट असा दिलासा दिला आहे हे तर असे झाले की ‘उंट के मु मे

जीरा’ त्यामुळे वीज ग्राहकांना दिलासा किंवा

स्वस्त म्हणता येणार नसुन याला जोर का

झटका म्हणावा लागेल. आज राज्यात १००

युनिटपेक्षा कमी वीज वापरणाऱ्यांचे ७० टक्के

सांगितले जात आहे.परंतु माझ्या माहितीनुसार

१०० युनिटपेक्षा कमी वीज वापरणाऱ्यांचे

प्रमाण साधारणतः ३० टक्के पेक्षा कमी असावेत

आणि शंभरच्या वर म्हणजे १०० ते ३००

युनिट पर्यंत वापरणाऱ्यांचे प्रमाण ५० टक्के

पेक्षा जास्त असावेत कारण यात गरीब व

सर्वसाधारण किंवा कामगार वर्ग मोडतो.

त्यामुळे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने

वीजेचे जे युनिट दर आणि युनिटची

आकडेवारी दिली आहे त्यात बदल करणे

गरजेचे आहे.विद्युत नियामक आयोगाने जे

वैजापूर – येथील सामाजिक कार्यकर्ते व जेष्ठ नागरिक ठाकूर धोंडीरामसिंह राजपूत यांच्या वाढ दिवस निमित्त भारत सरकारचे माजी अर्थराज्यमंत्री ना,डॉ.भागवत कराड यांनी राजपूत यांच्या वाढदिवसा निमित्त त्यांचे विशेष अभिनंदन केले. या प्रसंगी देवगिरी बँकेचे चेअरमन किशोर जी शितोळे,मोहन आहरे, दशरथ बनकर, प्रशांत कंगले, दामोदर पारीख, गौवह दौडे ज्ञानेश्वर आदमाने, संदीप ठोंबरे, गोकुळ भुजबळ यांनीही राजपूत यांचे अभिष्टचिंतन केले.

जालना ते तिरुपती विशेष गाडीमध्ये दोन डब्यांची वाढ

छत्रपती संभाजीनगर, दि.३ (प्रतिनिधी) – दक्षिण मध्य रेल्वे मध्य रेल्वे ने या विशेष गाडी ने नोंदडे विभागातून गाडी क्रम ांक ०७६०९-०७६१० जालना - तिरुपती - जालना दरम्यान विशेष गाड्या चालवीत आहे.

गोसेवा आयोगाच्या नोंदणीकृत गाईच्या पालन पोषण अनुदान योजनेसाठी अर्ज करण्यास मुदतवाद

छत्रपती संभाजीनगर, दि.३ (प्रतिनिधी) – जिल्ह्यातील गोसेवा आयोगाकडील नोंदणीकृत देशी गायीच्या पालन पोषणासाठी प्रति दिन प्रति पशु ५० रुपये अनुदान योजने अंतर्गत अर्ज करण्यास १० जुलै पर्यंत मुदतवाद देण्यात आली आहे, असे जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त यांनी कळविले आहे. गोसेवा आयोगामार्फत प्राप्त अर्जाची प्राथमिक तपासणी दि.११ ते १७ जुलै, जिल्हा

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ मार्फत बांधकाम कामगारांना गृहउपयोगी वस्तू संच निशुल्क वाटप

छत्रपती संभाजीनगर, दि.३ (प्रतिनिधी) – महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कल्याणकारी मंडळाअंतर्गत बांधकाम कामगारांची नोंदणी, नुतनीकरण व विविध कल्याणकारी योजनांचे लाभवाटप करण्यात येते. सर्व कामकाज हे www.mahabocw.in या संकेतस्थळावरून ऑनलाईन प्रणालीद्वारे निशुल्क करण्यात येते.

महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळाकडून नोंदीत जिवीत, सक्रीय कामगारांना मे.मफतलाल इंडस्ट्रीज लि. मुंबई या संस्थेच्या वितरण केंद्रावर गृहपयोगी संचाचे वाटप करण्यात येते. संच कुटुंबातील (पती / पत्नी) करीता एकच अनुज्ञेय राहणार आहे. गृहपयोगी संचाचे वाटप मंडळाच्या दि.३० जून २०२५ रोजीच्या आदेशान्वये निश्चित दिनांक भेट पद्धत Aoinment System नुसार होणार असून मंडळाच्या <http://hikit.mahabocw.in/aointment> या संकेतस्थळाला भेट देऊन

तृतीय पंथीयांनाही एसटीत ५० टक्के सवलत

मुंबई : महिलांना एसटीच्या प्रवासात ५० टक्के सवलत दिल्यानंतर आता राज्यातील तृतीय पंथीयांनाही एसटीच्या प्रवासात ५० टक्के सवलत मिळणार आहे. तृतीय पंथीयांना एसटीत प्रवासात सवलत देण्यासाठी एसटी महामंडळाच्या बैठकीत प्रस्ताव मंजूर करण्यात येईल. त्यानंतर महिलांसह तृतीय पंथीयांनाही एसटीत ५० टक्के सवलतीत प्रवास करता येईल, अशी माहिती परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक यांनी दिली.

परिवहन विभागाच्या या निर्णयामुळे २०११ च्या जगणणनेनुसार राज्यातील चार लाख तृतीय पंथीयांना दिलासा मिळणार आहे. कर्नाटकात

महिलांसाठी असणारे मोफत बस प्रवास सेवा योजना यामध्ये तृतीयपंथी घटकांचा समावेश आहे. महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळामार्फत राज्यातील महिलांना एसटी बस प्रवासात महिलांसाठी ५० टक्के सवलत देण्यात आली आहे. ही बाब अत्यंत स्वागतार्ह आहे. राज्यातील तृतीयपंथी घटकही आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असून समाजातील मुख्य प्रवाहाशी जोडलेले जाण्यासाठी आणि स्वावलंबी जीवन जगण्यासाठी प्रयत्नशील आहे. तृतीय पंथीयांनाही ५० टक्के सवलत देण्यात यावी, अशी मागणी परिवहन मंत्र्यांकडे केल्याचे तृतीयपंथी मंडळ उपाध्यक्ष सान्वी जेठवाणी यांनी सांगितले.

तंत्रज्ञ, हॉलीवूडमधील आघाडीचे निर्माते आणि भारतातील मोठमोठ्या कलाकारांचा समावेश आहे. हे सर्व मिळून भारतीय संस्कृतीत रुजलेली ही महान गाथा एका आधुनिक सिनेमॅटिक युनिव्हर्सच्या स्वरूपात जगासाठी पुन्हा साकारत आहेत.

दिग्दर्शक नितेश तिवारी यांच्या कल्पक दिग्दर्शनाखाली, नमित मल्होत्रा यांच्या प्राईम फोकस स्टुडिओज व आठ वेळा ऑस्कर विजेते DNEG'S VF\$X स्टुडिओ, तसेच यश यांच्या Monster Mind Creations यांच्या संयुक्त विद्यमाने साकारण्यात येणाऱ्या या भव्य चित्रपटाचा पहिला भाग दिवाळी २०२६ मध्ये आणि दुसरा भाग दिवाळी २०२७मध्ये IMAX वर प्रदर्शित होणार आहे.

या भव्य प्रकल्पाच्या घोषणेनंतर भारतातील ९ प्रमुख शहरांमध्ये चाहत्यांसाठी खास स्क्रीनिंग्सचे आयोजन करण्यात आले, तर न्यू यॉर्कच्या टाइम्स स्केअरवर भव्य बिलबोर्ड्सद्वारे जागतिक स्तरावर या प्रकल्पाची झलक सादर करण्यात आली.

कथा राम वि. रावण: एक शाश्वत संग्राम या विश्वाची समतोलता ब्रह्मा (सृष्टीकर्ता),

पुरी येथील अथवा अन्य धार्मिक स्थळी चेंगराचेंगरीचे गालबोट चिंताजनक!

ओडिशातील पुरी येथील भगवान जगन्नाथ रथयात्रेच्या वेळेस रविवार दिनांक २९ जून २०२५ ला सकाळी पहाटे ४ वाजून ३० मिनिटांनी भावीक श्रीगुंडीचा मंदिराच्या सामोरं भगवान जगन्नाथ यांचे दर्शन करण्यासाठी भक्तरण मोठ्या संख्येने जमा झाले होते याच वेळेस अचानक धका-मुक्की झाली अशा परिस्थितीत लोकांना काहीच समजेनासे झाले व चेंगराचेंगरी झाली यात ६ भाविकांचा मृत्यू झाला तर ५० पेक्षा अधिक लोक गंभीरीत्या जखमी झालेत.भगवान जगन्नाथ रथयात्रेच्या दरम्यान लाखोच्या संख्येने भाविक येतात त्यामुळे अशा दुर्घटनांवर स्थानिक

प्रशासन,राज्य सरकार व केंद्र सरकारने करडी नजर ठेवने गरजेचे आहे.अशाच प्रकारे मे महिन्यात गोव्यातील लैराईदेवी यात्रेमध्ये सहभागी होण्यासाठी गोवा,म हाराष्ट्र आणि कर्नाटक येथुन दरवर्षी ७० ते ८० हजार भाविक याटिकाणी पोहचत असतात.परंतु दिनांक ३ मे २०२५ शनिवारला गोव्याच्या उत्तर भागात असलेले शिरगांव येथील श्री लैराईदेवी मंदिरात पहाटे ३ ते ४ च्या दरम्यान भाविकांमध्ये अचानक चेंगराचेंगरीची घटना घडली यात ६ लोकांचा मृत्यू झाला होता व ८० पेक्षा अधिक गंभीर जखमी झाले होते.वार्षिक उत्साहासाठी हजारो भाविक अरुंद गल्ल्यांमधुन मंदिरात येत असतांना ही भयावह घटना घडली.मंदिरातील उत्सवासाठी किमान ३० ते ४० हजार भाविक एकत्र जमले होते. यातील काही जण उतार असल्याने खाली पडले. त्यामुळे इतरही लोक एकमेकांच्या आगावर कोसळल्याने भयावह चेंगराचेंगरीचा घटना झाली .दरवर्षी कुठे ना कुठे चेंगराचेंगरीच्या घटनांचा प्रकार दिसून येतो. यामुळे जीवितहानी सुध्दा होते.त्याची पुनरावृत्ती आपल्याला पुरीच्या रथयात्रे दरम्यान श्री गुंडीचा मंदिराजवळ दिसून आली.अशाच प्रकारची घटना आंध्रप्रदेशातील प्रसिद्ध तिरुपती बालाजी मंदिराजवळ वैकुंठ व्दार दर्शनाच्या टोकन वितरण केंद्रावर झालेल्या चेंगराचेंगरीत दिनांक ८ जानेवारी २०२५ ला ६ जणांचा मृत्यू झाला होता व ४० हुन अधिक गंभीर जखमी झाले होते.टोकन वितरण केंद्र सकाळी ५ वाजता उघडण्याचे नियोजन होते.यासाठी भाविक रांगा लावू लागले व प्रचंड गर्दी झाली होती.विविध केंद्रावर सुमारे ४००० हजारहून अधिक

भाविक रांगेत उभे होते व चेंगराचेंगरीमुळे मोठा गोंधळ उडाला आणि त्यात एका महिलेचा प्रथम मृत्यू झाला व नंतर गंभीर जखमी झालेल्या ५ भाविकांचा मृत्यू झाला अशाप्रकारे ६ भाविकांना चेंगराचेंगरीत आपले प्राण गमवावे लागले.देशात

दरवर्षी अनेक ठिकाणी मंदिर परिसर, प्रवचन परिसर, किर्तन परिसर, गर्दीचे ठिकाण,रेल्वे स्टेशन किंवा अन्य ठिकाणी चेंगराचेंगरीचे प्रकार होतांना दिसतात व यामुळे मोठ्या प्रमाणात जीवितहानी सुध्दा झालेली आहे आणि याचे जिवंत उदाहरण आपल्याला ओडिशातील पुरी येथील भगवान जगन्नाथ रथयात्रेच्या दरम्यान श्री गुंडीचा मंदिर परिसरात दिसून आले. चेंगराचेंगरीचे प्रकार का होतात याला मुख्य जबाबदार कोण याचाही विचार आपण सर्वसामान्यांनी, मंदिर प्रशासनाने व स्थानिक प्रशासनाने केला पाहिजे.कारण भाविकांनी भीड करायची व मंदिर प्रशासनाने याकडे दुर्लक्ष करायचे त्याचे प्रयचित्य भाविकांनी भोगायचे अशी परिस्थिती आज चेंगराचेंगरीच्या प्रकारात दिसून येते म्हणजेच ‘आ बैल मुझे मुझे मार’ अशी परिस्थिती झालेली आहे.भारतातील चेंगराचेंगरीच्या अनेक भयावह घटना झालेल्या आहेत यामध्ये ५ मार्च २०१० ला उत्तर प्रदेशातील प्रतापगड येथील राम जानकी मंदिरात झालेल्या चेंगराचेंगरीत ६३ जणांचा मृत्यू झाला होता.भारतात बऱ्याच ठिकाणी अयुष्या आणि पायाभूत सुविधांच्या मर्यादांमुळे असुरक्षितता असते. अनेकदा दुर्गम ग्रामीण भागात, डोंगराळ प्रदेशात, टेकड्यांवर किंवा योग्य मार्ग नसलेल्या नदीकाठांवर धार्मिक कार्यक्रमाचं आयोजन केले जाते. अशा ठिकाणी असलेला तीव्र उतार, स्थळाची असमान भूरचना, अरुंद म ार्ग, एकाच ठिकाणी भाविक एकत्रित येणे या कारणांमुळे धार्मिक कार्यक्रमांमध्ये मोठे धोके निर्माण होतात. त्यातून चेंगराचेंगरीच्या घटना घडतात.धार्मिक किंवा सामूहिक

कार्यक्रम घेताना व्यवस्थापन याकडे दुर्लक्ष करते व दुर्घटना उद्भवतात. इंटरनॅशनल जर्नल ऑफ डिझास्टर रिस्क रिडक्शननं (आयजेडीआरआर)ने प्रकाशित केलेल्या २०१३ च्या अभ्यासात असं दिसून आलं की, भारतातील ७९ टक्के चेंगराचेंगरीचे ठिकाणे हे धार्मिक मेळावे आणि तीर्थयात्रेची ठिकाणे आहेत.

विकसित देशांमध्ये बहुतेक चेंगराचेंगरी स्टेडियम, संगीत मैफली आणि नाईट क्लबच्या ठिकाणी होतात. परंतु भारत आणि इतर विकसनशील देशांमध्ये चेंगराचेंगरीच्या बहुतेक दुर्घटना धार्मिक स्थळांवर होतात,असे केरळ सरकारच्या भू आणि आपती व्यवस्थापन संस्थेचे सहाय्यक प्राध्यापक फैसल टी. इलियास यांनी सांगितले. ४ जुलै २०२४ उत्तर प्रदेशातील हाथरस येथे एका धार्मिक कार्यक्रमात चेंगराचेंगरी होऊन किमान २७ जणांचा मृत्यू झाला,१७ फेब्रुवारी २०२४ उत्तर प्रदेशातील मथुरा येथील पूजनीय श्रीजी मंदिरात होळीपूर्वी झालेल्या कार्यक्रमादरम्यान चेंगराचेंगरीत किमान सहा भाविक बेशुद्ध पडले तर काही जण जखमी झाले,२४ डिसेंबर २०२३ मथुरा येथील बांके बिहारी मंदिरात गर्दीमुळे गुदमरून दोन महिला भाविकांचा मृत्यू झाला,१ जानेवारी २०२२ जम्मू आणि काश्मीरमधील प्रसिद्ध माता वैष्णोदेवी मंदिरात भाविकांच्या प्रचंड गर्दीमुळे झालेल्या चेंगराचेंगरीत १२ जणांचा मृत्यू झाला तर अनेक जण जखमी झाले,२१ एप्रिल २०१९ तामिळनाडूच्या त्रिची येथील मंदिर उत्सवात चेंगराचेंगरीत सात जणांचा मृत्यू झाला,१० ऑगस्ट २०१५ झारखंडमधील देवघर शहरातील एका मंदिरात चेंगराचेंगरीत किमान ११ जणांचा मृत्यू आणि ५० जण जखमी झाले,१४ सप्टेंबर २०१४ आंध्र प्रदेशातील राजमुंद्री येथे 'पुष्करम' उत्सवाच्या उद्घाटनाच्या दिवशी भाविकांची मोठी गर्दी जमली होती गोदावरी नदीच्या काठावरील एका प्रमुख स्नानस्थळावर चेंगराचेंगरीत २७ यात्रेकरूंचा मृत्यू आणि २० जण जखमी झाले,२५ ऑगस्ट २०२४ ला मध्यप्रदेशातील सतना जिल्ह्यातील एका मंदिरात अफवेळीचे चेंगराचेंगरी झाल्यानं दहा यात्रेकरू ठार आणि २० हून अधिक जखमी झाले,१३ऑक्टोबर २०१३ मध्यप्रदेशातील दातिया येथील रतनगड मंदिराजवळ चेंगराचेंगरीत ८९ जणांचा मृत्यू आणि १०० हून अधिक जखमी झाले,१४जानेवारी २०११ केरळमधील

सबरीमाला मंदिरात झालेल्या चेंगराचेंगरीत १०६ यात्रेकरू ठार तर १०० हून अधिक जखमी झाले,४ मार्च २०१० उत्तर प्रदेशातील प्रतापगड येथील राम जानकी मंदिरात झालेल्या चेंगराचेंगरीत ६३ जणांचा मृत्यू झाला, ३०सप्टेंबर २००८ राजस्थानमधील जोधपूरमधील मेहरानगड किल्ल्याच्या परिसरात असलेल्या चामुंडा देवी मंदिरात चेंगराचेंगरीत २४४ लोकांचा गुदमरून मृत्यू झाला,३ ऑगस्ट २००६ हिमाचल प्रदेशातील नैना देवी मंदिरात चेंगराचेंगरीत सुमारे १५० भाविकांचा मृत्यू आणि ४०० हून अधिक जखमी झाले,२६ जानेवारी २००५ ला पश्चिम महाराष्ट्रातील सातारा जिल्ह्यातील वाई जवळील मंदेर देवी मंदिरात वायरिंगमध्ये शॉर्ट सर्किटमुळे ठिणग्या निघाल्यानं धाबरलेल्या हजारो गंभीरतेने लक्ष केंद्रित कऱ्येलाही गरज आहे.त्याचप्रमाणे सर्वसामान्यांनी किंवा भाविकांनी गर्दीचे गांभीर्य लक्षात घेऊन त्याठिकाणी आपण जावे की नाही याचा गंभीरतेने विचार करूनच गेले पाहिजे. मंदिर परिसरातील वाढत्या चेंगराचेंगरीच्या घटना पहाता मंदिर प्रशासनावर राज्य सरकारने व केंद्र सरकारने जातीने लक्ष देण्याची गरज आहे व त्यांच्या चुका उघाड करून कारवाई करून त्यात सुधारणा करण्याची आज गरज आहे.देशातील संपूर्ण मंदिरे हे भारतीय संस्कृतीचे आस्थेचे प्रतिक आहे आणि मंदिर प्रशासन व सरकार यांच्यात तालमेल व्यवस्थित असला तर चेंगराचेंगरीच्या भयावह घटना सहज टाळता येतात. अशाप्रकारे वरील भयावह घटना टाळण्यासाठी भाविक, मंदिर प्रशासन, स्थानिक प्रशासन, राज्य सरकार व केंद्र सरकारने गांभीर्याने लक्ष केंद्रित केले पाहिजे व अशा घटनांच्या बाबतीत सतर्कता बाळगली पाहिजे.कारण या दुर्घटना आपण सहज टाळू शकतो. याकर्ती सर्वांनीच ‘जान है तो जहान है’ हा मुलमंत्र अंगीकारला हावा आणि अशा गंभीर दुर्घटनांवर अंकुश लावला पाहिजे.

– **रमेश कृष्णराव लांजेवार**

स्वतःच्या चुकीमुळे झालेल्या अपघातात मृत्यू झाल्यास कुटुंबीयांना भरपाई मिळणार नाही – सर्वोच्च न्यायालय

नवी दिल्ली, दि. ३ (वृत्तसंस्था)– भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने वाहन चालवणाऱ्यांसाठी एक महत्त्वपूर्ण निर्णय दिला आहे जो भविष्यकाळात रस्त्यावरील वाहतूक नियमांचे पालन करण्यासाठी प्रेरणा देणारा ठरू शकतो. न्यायालयाने स्पष्ट केले आहे की बेफिकीरपणे आणि वेगाने वाहन चालवणाऱ्यांच्या निष्काळजीपणामुळे झालेल्या अपघातात त्यांचा मृत्यू झाल्यास विमा कंपनी त्यांच्या कुटुंबीयांना भरपाई देण्यास बाध्य नाही.

हा निर्णय एन.एस. रवीश यांच्याशी संबंधित प्रकरणावर आधारित आहे. १८ जून २०१४ रोजी घडलेल्या या दुर्घटनेची सुरुवात तेव्हा झाली जेव्हा रवीश हे त्यांच्या वडील, बहीण आणि मुलांसह कारने प्रवास करत होते. मालवहल्लीजवळ त्यांच्या गाडीवरील नियंत्रण सुटले आणि पंथीयांनाही ५० टक्के सवलत देण्यात यावी, अशी मागणी परिवहन मंत्र्यांकडे केल्याचे तृतीयपंथी मंडळ उपाध्यक्ष सान्वी जेठवाणी यांनी सांगितले.

आणि बेवर्पाईने गाडी चालवत होते. त्यांच्या या निष्काळजीपणामुळेच हा अपघात घडला आणि त्यात त्यांचा मृत्यू झाला. पोलिसांच्या तपासणीतही ही बाब स्पष्ट झाली होती. रवीश यांच्या मृत्यूनंतर त्यांची पत्नी, मुलगा आणि पालकांनी विमा कंपनीकडे ८० लाख रुपयांची भरपाई मागितली होती. परंतु पोलिसांच्या आरोप पत्रात रवीश यांनाच या अपघातासाठी थेट जबाबदार ठरवण्यात आले होते. या आधारवर मोटार अपघात दावा न्या

याधिकरणाने (एमएसीटी) त्यांचा दावा फेटाळून लावला. या निर्णयावर असमाधानी असलेल्या कुटुंबीयांनी कर्नाटक उच्च न्यायालयात अपील दाखल केले.

त्यांनी आपला युक्तिवाद बदलत असा दावा केला की अपघात टायर फुटल्यामुळे झाला होता, रवीश यांच्या चुकीमुळे नाही. परंतु उच्च न्यायालयाने या दाव्याला फारसे महत्त्व दिले नाही.

उच्च न्यायालयाने स्पष्ट केले की, सर्व पुराव्यांचे परीक्षण करता मृत व्यक्ती त्यांच्या निष्काळजीपणामुळेच अपघाताला कारणीभूत ठरली होती. त्यामुळे विमा कंपनी भरपाई देण्यास बाध्य नाही, असा निर्णय त्यांनी दिला. अंतिम उपाय म्हणून कुटुंबीयांनी सर्वोच्च न्यायालयाचा दरवाजा ठोठावला.

न्यायमूर्ती पी.एस. नरसिंह आणि आर. महादेवन यांच्या खंडपीठाने या संपूर्ण प्रकरणाचा सखोल अभ्यास केला. सर्व पुराव्यांचे आणि कायदेशीर मुद्यांचे परीक्षण करून त्यांनी उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाला मान्यता दिली. सर्वोच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने आपल्या निर्णयात स्पष्टपणे नमूद केले, ‘जेव्हा अपघात मृत व्यक्तीच्या स्वतःच्या निष्काळजीपणामुळे होतो, तेव्हा विमा कंपनीवर कोणतीही भरपाईची जबाबदारी राहात नाही.’ हा निर्णय कायदेशीर तत्त्वांवर आधारित आहे की कोणीही व्यक्ती स्वतःच्या चुकीचा फायदा घेऊ

शकत नाही. या निर्णयाचे व्यापक परिणाम दिसून येण्याची शक्यता आहे. यामुळे वाहनचालकांना अधिक जबाबदारीने आणि सुरक्षितपणे वाहन चालवण्यासाठी प्रेरणा मिळेल. रस्त्यावरील वेगवान आणि बेपर्वाही गाडी चालवणे हे केवळ स्वतःच्या जीवाला धोका नसून कुटुंबीयांच्या आर्थिक सुखेलाही धोका आहे हे या निर्णयामुळे स्पष्ट झाले आहे. विमा कंपन्यांसाठी देखील हा निर्णय महत्त्वाचा आहे. यामुळे त्यांना अनावश्यक भरपाई देण्यापासून संरक्षण मिळेल आणि विमा दाव्यांबाबत स्पष्टता निर्माण होईल. तथापि, याचा अर्थ असा नाही की सर्व विमा दावे नाकारले जातील, फक्त निष्काळजीपणामुळे झालेल्या अपघातांम ध्ये हा नियम लागू होईल. या निर्णयामुळे भविष्यकाळात वाहतूक नियमांचे पालन करण्यासाठी लोकांना अधिक प्रेरणा मिळेल आणि रस्त्यावरील सुरक्षिततेत सुधारणा होण्याची शक्यता आहे.

नमित मल्होत्रा यांचा ‘रामायण: द इंट्रोडक्शन’ भारतातील ९ शहरांमध्ये भव्य लोकार्पण!

मुंबई : सुमारे २.५ अब्ज लोकांच्या श्रद्धेचा केंद्रबिंदू असलेली, ५,००० वर्षांपूर्वीची कथा आता नव्या रूपात साकारली जात आहे. जगातील सर्वात मोठ्या सिने-प्रकल्पांपैकी एक ठरणाऱ्या नमित मल्होत्रा यांची ‘रामायण’ या दोन भागांच्या थराक श्रद्धाशी-रलींउपे सिनेमॅटिक युनिव्हर्सचा प्रास्ताविक भाग ‘राम ायण: द इंट्रोडक्शन’ आज जागतिक स्तरावर सादर करण्यात आला.

जगातील सर्वात महत्त्वाकांक्षी चित्रपटात्म क उपक्रमामाच्या निर्मात्यांनी ‘रामायण: द इंट्रोडक्शन’ या जागतिक लॉन्चसह रामायणाच्या भव्य विश्वाचा अनावरण केला. ज्यामध्ये पौराणिक काळातील दोन सर्वात प्रतिष्ठित शक्तींमधील शाश्वत युद्धाचा मंच तयार करण्यात आला आहे: राम वि. रावण. या लॉन्चचा प्रसार संपूर्ण जगभर झाला. भारतातील नऊ शहरांमध्ये चाहत्यांसाठी खास स्क्रीनिंग्स आणि न्यूयॉर्कच्या टाइम्स स्केअरम ध्ये नेत्रदीपक बिलबोर्ड ताबा घेण्यात आला. दृष्टीकोन असलेले चित्रपट निर्माते आणि निर्माता नमित मल्होत्रा यांच्या मार्गदर्शनाखाली आणि सहनिर्माते म्हणून यश यांच्या सहभागाने, ‘रामायण’ या चित्रपटात ऑस्कर-विजेते

तंत्रज्ञ, हॉलीवूडमधील आघाडीचे निर्माते आणि भारतातील मोठमोठ्या कलाकारांचा समावेश आहे. हे सर्व मिळून भारतीय संस्कृतीत रुजलेली ही महान गाथा एका आधुनिक सिनेमॅटिक युनिव्हर्सच्या स्वरूपात जगासाठी पुन्हा साकारत आहेत.

दिग्दर्शक नितेश तिवारी यांच्या कल्पक दिग्दर्शनाखाली, नमित मल्होत्रा यांच्या प्राईम फोकस स्टुडिओज व आठ वेळा ऑस्कर विजेते DNEG'S VF\$X स्टुडिओ, तसेच यश यांच्या Monster Mind Creations यांच्या संयुक्त विद्यमाने साकारण्यात येणाऱ्या या भव्य चित्रपटाचा पहिला भाग दिवाळी २०२६ मध्ये आणि दुसरा भाग दिवाळी २०२७मध्ये IMAX वर प्रदर्शित होणार आहे.

या भव्य प्रकल्पाच्या घोषणेनंतर भारतातील ९ प्रमुख शहरांमध्ये चाहत्यांसाठी खास स्क्रीनिंग्सचे आयोजन करण्यात आले, तर न्यू यॉर्कच्या टाइम्स स्केअरवर भव्य बिलबोर्ड्सद्वारे जागतिक स्तरावर या प्रकल्पाची झलक सादर करण्यात आली.

कथा राम वि. रावण: एक शाश्वत संग्राम या विश्वाची समतोलता ब्रह्मा (सृष्टीकर्ता),

विष्णू (पालक) आणि शंकर (संहारक) यांच्या त्रयीमध्ये टिकून असते. मात्र या संतुलनातूनच उगम होतो एक अनोख्या राक्षस बालकाचा जो पुढे रावण बनतो. एक अमर, अजेय आणि विध्वंसक शक्ती. त्याचे उद्दिष्ट एकच विष्णूचा

नाश करणे. याला थोपवण्यासाठी विष्णू स्वतः मानवाचा राम या क्षीण रूपात पृथ्वीवर अवतार घेतो. इथूनच सुरू होते एक अखंड लढाई. राम वि. रावण, माणूस वि. अमरता, प्रकाश वि. अंधकार, हीच आहे रामायण एका विश्वयुद्धाची, नशिबाच्या वळणांची आणि सत्त्वाच्या विजयाची अमर कथा जी

आजही अब्जोंच्या श्रद्धा व मृत्यांना आकार देते. तगडी कलाकार मंडळी व जागतिक दर्जाचा तांत्रिक बाजू. कलाकार: रणबीर कपूर राम यांच्या भूमिकेत. यश रावण या शशक्त भूमिकेत (सह-निर्मातेही). साई पल्लवी सीता,

सनी देओल हनुमान, रवी दुबे , लक्ष्मण या वेगळ्या अविष्कारी भूमिकेत तांत्रिक टीम– हँस झिगर व ए. आर. रहमान प्रथमच एकत्र संगीत दिग्दर्शन टेरी नोटेरी – गाय नॉरिस अंक्शन कोरिओग्राफी. रवि बनसल, रॅम्सी एव्हरी प्रॉडक्शन डिझाईन भारताकडून जगाला एक सांस्कृतिक देणगी

नमित मल्होत्रा निर्माते आणि छछपक्र चे सीईओ, सांगतात, झुरामायण हा केवळ एक चित्रपट नाही, तर हे एक सांस्कृतिक चळवळ आहे. आपण आपली परंपरा जागतिक पातळीवर नव्या सादरीकरणात आणतो आहोत. आतापर्यंत रामायण विविध प्रकारे पाहिलं गेलं आहे, पण आता आपण त्याला एका अशा भव्य आणि प्रगत रूपात आणतोय, जे जागतिक चित्रपटमंचावर भारताची ओळख ठरू शकेल.

नितेश तिवारी, दिग्दर्शक, म्हणतात, ही कथा आपल्यात खोल रुजलेली आहे. ती केवळ पौराणिक नसून एक शाश्वत सत्य आहे. यामध्ये भारतीय संस्कृतीचा आत्मा आहे. हा आत्मा सांभाळून, जागतिक स्तरावर तिचं नव्या भव्यतेत सादरीकरण करणं हे माझं कर्तव्य आणि सन्मान आहे.ह्व

प्रस्ताविक संस्था परिचय– Prime F\$ocus S-tudios– नमित मल्होत्रा यांनी स्थापन केलेले हे स्टुडिओ जागतिक स्तरावर सिनेमा, टीव्ही, गेमिंगसाठी नावीन्यपूर्ण व दर्जेदार कंटेंट निर्मिती करतात. छछपक्र च्या आंतरराष्ट्रीय यशाची आणि तांत्रिक कौशल्याची ताकद या स्टुडिओला लाभली आहे.

प्रसिद्ध अभिनेता यश यांची निर्मिती संस्था, जी सर्वजणील प्रतिभेला चालना देणाऱ्या आणि नव्या दृष्टिकोनातून कथा सादर करणाऱ्या चित्रपटांची निर्मिती करत आहे. "Toxic" आणि "Ramayana" हे त्यांचे दोन प्रमुख प्रकल्प आहेत. रामायण एक भारतीय आत्म्याची जागतिक प्रस्तुती, खचअद आणि आधुनिक सिनेमा माध्यमांची पराकाष्ठा लवकरच तुमच्या समोर येतेय!

सोमवार खेरीज दररोज प्रसिद्ध होणारे दैनिक

लोकविजय

(आरएसआय रजि. नं. ११४२१/६१)

हे पत्रक मुद्रक, प्रकाशक श्री. राजेंद्र पांडुरंग रंजणीकर यांनी सोलापूर तत्कालभारत मिडिया लिमिटेड, रेल्वेस्टेशन एमआयडीसी स्टेशनरोड औरंगाबाद येथे छापून दैनिक लोकविजय कार्यालय, ३, चेतनानगर, (माणिक अकॅडॅडच्या पाठीमागे), औरंगाबाद येथे प्रसिद्ध केले.

: संपादक:

राजेंद्र पांडुरंग रंजणीकर

मो. ९३२५२१९०९, ९५८७६३९५

e-mail:lokvijay2000@yahoo.co.in

या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या बातम्या, फीचर, लेख, कथा यांच्या मताशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

बातम्या व इतर मजकूरबद्दल काही वाद निर्माण झाल्यास त्याची सर्व जबाबदारी संबंधीत वार्ताहार, प्रतिनिधी, उपसंपादक, वृत्तसंपादक, यांची राहिल.

संपादक, मालक, प्रकाशक, मुद्रक त्याला जबाबदार राहणार नाहीत.

(औरंगाबाद न्यायक्षेत्र)

राहूल जाधव, नईम अन्सारी व
इमारत निरीक्षक कुणाल भोसले,
शिवम घोडके, सागर श्रेष्ठ, तुषार
जाधव, सय्यद जमरोद, सय्यद
मजहर अली, नगररचना विभागाचे
सौरभ साठवे, सूरज
संवडकर, राहूल मालखेडे, शिवाजी
लोखंडे व नागरी मित्र
प्रमोद जाधव सहभागी होते.